

F. t. l. om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.

gennemføre en tvangslicensordning for de omhandlede tilfælde. Dette forslag er ikke blevet bibeholdt, idet det i det overvejende antal af forekommende tilfælde må anses for stridende mod den almindelige retsfølelse at yde vederlag for fremførelsen eller fremvisningen af værkerne. Særligt for kunstværkers vedkommende bemærkes, at en tvangslicensordning ville forekomme mindre rimelig sammenholdt med bestemmelsen i § 25.

Forslaget i betænkningen af 1951 tillod i øvrigt medtagelse af værker i deres helhed. Under hensyn til den foran citerede bestemmelse i Bernerkonventionen og til beslutningen om ikke at indføre en tvangslicensordning på området, har man i lovforslaget anset det for rigtigst at indskrænke reglen i § 21 til at gælde korte afsnit af værkerne.

Til § 22.

Stk. 1. Ifølge Bernerkonventionens art. 11 bis har forfattere af litterære og kunstneriske værker en udelukkende ret til at tillade offentliggørelse af deres værker ved radiospredning; men det forbeholdes unionslandenes indre lovgivning at fastsætte betingelserne for udøvelsen af denne ret, dog således at disse betingelser nøje begrænses til det land, der har fastsat dem, og således at der i intet tilfælde gøres indgreb i forfatterens droit moral eller hans ret til en retfærdig godtgørelse, der i mangel af mindelig overenskomst fastsættes af en dertil kompetent myndighed.

Denne sidste del af bestemmelsen rummer mulighed for gennemførelse af en tvangslicensordning, hvorefter radiofonien kan få adgang til at benytte beskyttede værker i sine udsendelser uden forud at indhente ophavsmandens samtykke, når blot der ydes en rimelig betaling.

Bestemmelser om tvangslicens har hidtil inden for de nordiske forfatterretslove kun fundet indpas i den norske forfatterlov af 1930, men her under en sådan form, at den i praksis har været uden reel betydning for den norske radiofoni.

Når man nu stiller forslag om optagelse af en tvangslicensbestemmelse i det foreliggende lovforslag, skyldes det ønsket om at opnå en lettelse i administrationen, der også i det lange løb vil være i ophavsmandenes interesse.

Ca. halvdelen af Danmarks Radios lydradioudsendelsesvirksomhed, fordelt på over 3300 sendetimer årligt, er bygget på benyttelsen af ophavs værker, hvoraf størstedelen altid vil være beskyttede værker. Over 2800 af disse sendetimer falder inden for musikkens område og ca. 480 timer på dramatik og oplæsninger. For dramatikens ved-

kommende er der tale om over 150 årlige dramatiske og musikdramatiske udsendelser i lyd-radio og fjernsyn, og de ikke-dramatiske litterære udsendelsers antal ligger på omkring 950 årlig. Statsradiofoniens samlede årlige udgift til honorarer til forfattere og komponister, til køb og leje af noder og til musikalske arrangementer samt til grammofonpladeafgift og -indkøb beløber sig til knap 2 000 000 kr., der direkte eller indirekte kommer ophavsmandene til gode.

Vedrørende brugen af beskyttet musik i ikke-dramatiske udsendelser har radiofonien gennem en årrække haft en overenskomst med Koda, der stort set giver dækning for benyttelse af alle offentliggjorte danske og udenlandske værker. På tilsvarende måde har man for de litterære ikke-dramatiske værker overenskomst med Dansk Forfatterforening og Danske Dramatikeres Forbund. Overenskomsten med det sidstnævnte forbund dækker kun forbundets medlemmer, medens forfatterforeningen ved sin overenskomst har forpligtet sig til at friholde statsradiofonien for økonomiske krav fra alle litterære forfattere, uanset om disse er medlemmer af foreningen eller ej. Denne overenskomst giver imidlertid reelt kun juridisk dækning for statsradiofoniens brug af forfatterforeningens medlemmers værker og har iøvrigt kun betydning som en afregningsordning. For alle udenlandske forfatters vedkommende er man nødsaget til direkte hos de pågældende forfattere eller deres agenturer at søge tilladelse for hver enkelt udsendelse, hvilket selvsagt indebærer et meget stort administrationsarbejde for radiofonien og besvær også for de pågældende forfattere. Nægtelse af tilladelse forekommer for det litterære stofs vedkommende kun undtagelsesvis.

Angående dramatiske og musikdramatiske værker findes ingen overenskomster, og for disse værkers vedkommende må man derfor i hvert enkelt tilfælde finde frem til den dispositionsberettigede og træffe individuel aftale, hvilket ofte, navnlig hvor det drejer sig om afdøde forfattere og udenlandske forfattere, kan volde en del praktiske vanskeligheder og medføre forhaling af udsendelserne.

Under arbejdet i de nordiske ophavsretskommissioner blev der af det danske radiatoråd fremsat forslag om indførelse af en generel tvangslicensordning til fordel for Danmarks Radio. Bestemmelser om en sådan ordning blev imidlertid ikke optaget i lovudkastet i betænkningen af 1951 og heller ikke i de andre nordiske landes udkast, idet det var den overvejende opfattelse, at behovet for en sådan ordning ikke var absolut tvingende, og at tvangslicensen i den foreslåede form ville udgøre et alt